

บทที่ 3

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

เพื่อตอบคำถามว่า “ทำไมเด็กและเยาวชนจึงมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพ” ผู้เขียนจึงได้รวบรวมสถานการณ์พฤติกรรมที่มีความเสี่ยงต่อสุขภาพต่างๆ โดยค้นคว้าจากเอกสารต่างๆ ที่ได้มีผู้ทำการวิจัยซึ่งมีทั้งข้อมูลเชิงสถิติและการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก โดยสามารถสรุปผลจากการค้นคว้าได้ดังต่อไปนี้

สถานการณ์ของพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อสุขภาพ

1. **การใช้ยาเสพติด** ยาเสพติดที่เยาวชนนิยมมากที่สุด คือ เบียร์/ไวน์/สปาย รองลงมาคือ เหล้า และเครื่องดื่มผลไม้ผสมแอลกอฮอล์
2. **การติ่มสุรา** อายุเฉลี่ยที่เริ่มติ่มสุราคือ 20-24 ปี แต่ก็พบว่ามียุวกที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปี รวมอยู่ด้วยถึงแม้ว่าจะไม่มากก็ตาม แสดงให้เห็นว่าการติ่มสุราได้ขยายไปสู่กลุ่มเด็กและเยาวชนมากขึ้น
3. **การสูบบุหรี่** โดยเฉลี่ยแล้วพบว่าอายุที่เริ่มสูบบุหรี่คือ ช่วงอายุที่อยู่ระหว่างอายุ 15-24 ปี นั้นหมายความว่า มีเด็กและเยาวชนใหม่ๆ ที่สูบบุหรี่ทดแทนผู้สูบบุหรี่ที่ตายและเลิกสูบเพราะเป็นโรคทดแทนขึ้นเรื่อยๆ และส่วนใหญ่พบว่า เด็กที่สูบบุหรี่เป็นนักเรียนอาชีวะ และเด็กที่อยู่ในเขตชนบท
4. **การมีเพศสัมพันธ์** อายุต่ำสุดของชายที่มีเพศสัมพันธ์ คือ 9 ปี ส่วนผู้หญิงอายุต่ำสุดที่มีเพศสัมพันธ์ คือ 10 ปี อายุเฉลี่ยของชายที่มีเพศสัมพันธ์ คือ 15 ปี และอายุเฉลี่ยของผู้หญิงที่มีเพศสัมพันธ์ คือ 16 ปี การเพิ่มขึ้นเกิดจากการกระทำโดยเด็กและเยาวชนสูงถึง 2.6 ราย หรือเฉลี่ยแล้วมากกว่า 2 รายในแต่ละวัน ในจำนวนนี้มีเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี ที่ตกเป็นเหยื่อจากการถูกข่มขืนเฉลี่ยวันละ 2 ราย
5. **การรวมกลุ่มที่นำไปสู่พฤติกรรมที่ไม่สร้างสรรค์** จากการรวบรวมสถิติใน 1 เดือน พบว่ามีกลุ่มวัยรุ่นที่แยกพวกตีกันถึง 3,000 ครั้ง และจากสถิติจำนวนเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีทำร้ายชีวิต-ร่างกายของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ก็มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเช่นกัน โดยในปี 2548 ที่มีผู้กระทำผิด 1,493 คน เพิ่มขึ้นเป็น 1,908 คดี ในปี 2549 หรือเพิ่มขึ้นจากเดิม 27.8% นอกจากความรุนแรงที่เกิดจากการยกพวกตีกันแล้วการก่อความรำคาญโดยแก๊งรถซิ่งอีกด้วย

ผลกระทบ

1. **การใช้ยาเสพติด** ผลกระทบทางตรง คือ ทำให้ร่างกายอ่อนแอ มีผลต่อระดับสติปัญญา ส่วนทางอ้อมมีผลโดยตรงต่อการดำเนินชีวิต เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในสังคมลดลง และยังเป็นช่องทางที่นำไปสู่พฤติกรรมเสี่ยงต่างๆ เช่น การขายตัวเพื่อแลกยา เป็นต้น
2. **การติ่มสุรา** ผลกระทบแต่สิ่งที่สำคัญคือ ในจำนวนผู้ที่ป่วยด้วยโรคพิษสุราเรื้อรังทั้งหมดมีเด็กที่มีอายุน้อยไม่ถึง 15 ปีรวมอยู่ด้วย นอกจากผลกระทบต่อสุขภาพแล้วแต่การติ่มสุรายังส่งผลกระทบต่อผู้อื่นในสังคมด้วย เช่น เด็กและเยาวชนที่ติ่มสุราจนเมาจนขาดสติในการยับยั้งชั่งใจจนนำไปสู่การก่ออาชญากรรมได้
3. **การสูบบุหรี่** การสูบบุหรี่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงต่างๆ เช่น การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การเที่ยวสถานบันเทิง เล่นการพนัน การเสพยาเสพติด การมีเพศสัมพันธ์ การทะเลาะวิวาท ความคิดฆ่าตัวตาย เป็นต้น
4. **การมีเพศสัมพันธ์** มีผลกระทบต่อสุขภาพ เช่น การติดเชื้อโรคได้ เนื่องจากการมีเพศสัมพันธ์ของเด็กและเยาวชนไม่นิยมสวมถุงยางอนามัย นอกจากนี้ยังทำให้เกิดการตั้งท้องและถูกทอดทิ้ง นอกจากนี้ค่านิยมในเรื่องการปล่อยเนื้อปล่อยตัวของเด็กยังทำให้ง่ายต่อการตัดสินใจขายตัวอีกด้วย
5. **การรวมกลุ่มที่นำไปสู่พฤติกรรมที่ไม่สร้างสรรค์** จะเห็นได้ว่าการตั้งกลุ่มที่มีสร้างสรรค์ของเด็กและเยาวชนต่างมีผลกระทบต่อตนเองและคนรอบข้าง

ทัศนคติ

จากการสำรวจของหน่วยงานต่าง ๆ พบว่า เด็กและเยาวชน ต่างทราบดีว่าพฤติกรรมเสี่ยงต่างๆ ที่ได้กล่าวมาข้างต้นเป็นสิ่งที่ไม่ควรกระทำ

สาเหตุ

1. **ยาเสพติด** สาเหตุที่เยาวชนหลงเดินทางผิดเป็นเพราะครอบครัว เช่น การเลียนแบบพฤติกรรมพ่อแม่ หรือการโหยหาความรักจนถูกผู้อื่นชักจูงได้ง่าย เป็นต้น
2. **การติ่มสุรา** สาเหตุที่ติ่มเพราะเลียนแบบสมาชิกในครอบครัว เพื่อนๆ ชักชวน และกลยุทธทางการแข่งขันหรือที่เรียกว่าการสร้างค่านิยมในการบริโภคซึ่งเป็นกลยุทธ์ต่างๆ ในระบบทุนนิยมซึ่งยั่วยุให้เด็กและเยาวชนติ่มสุรามากขึ้นด้วย
3. **การสูบบุหรี่** สาเหตุที่สูบเพราะ ทำตามอย่างเพื่อน อยากทดลอง เพื่อเข้าสังคม เป็นต้น

4. **เพศสัมพันธ์** ปัจจัยที่ส่งเสริมพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของเด็กและเยาวชน คือ สื่อ ยกตัวอย่างเช่น สื่อทางโทรทัศน์ หรือสื่อทางคอมพิวเตอร์ เช่น เว็บไซต์เกี่ยวกับสื่อลามก เป็นต้น ดังผลการวิจัยต่อไปนี้
5. **การรวมกลุ่มที่นำไปสู่พฤติกรรมที่ไม่สร้างสรรค์** คือ วัฒนธรรมกลุ่มที่ไม่ได้รับการแก้ไขให้ดีขึ้นจะหล่อหลอมให้เกิดค่านิยมที่ผิดขึ้นมาได้ นอกจากนี้สื่อมวลชน เช่น ละคร เพลง ที่มีเนื้อหาที่แฝงไปด้วยความรุนแรงก็มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนอีกด้วย

อภิปรายผล

สาเหตุที่ทำให้เด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อสุขภาพนั้นอาจกล่าวได้ว่า มีสาเหตุมาจากโครงสร้างทางสังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจ

การที่เด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อสุขภาพส่วนหนึ่งมาจากปัญหาครอบครัว ๆ เป็นสถาบันหนึ่งในสังคมที่ทำหน้าที่ในการเลี้ยงดูตลอดจนขัดเกลาสมาชิกในสังคมที่เกิดขึ้นใหม่ให้รู้จักกฎเกณฑ์เพื่อสมาชิกู้และเข้าใจจนสามารถอยู่ร่วมกันได้ นอกจากนี้ครอบครัวยังเป็นสถาบันที่ให้ความรักความอบอุ่นแก่สมาชิกในครอบครัวอีกด้วย แต่ปัจจุบันการใช้เวลาทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างสมาชิกในครอบครัวน้อยลง ทำให้ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวไม่แน่นอน เหมือนก่อน เด็กและเยาวชนจึงถูกชักจูงให้หลงผิดได้ง่าย เพราะการโยยหาความรักและความอบอุ่น พวกเขาจึงใช้ผู้อื่นที่ใกล้ชิดเป็นที่พึ่ง และหันไปหาวัตถุที่ตอบสนองความสุขทางกายและใจ เป็นหนทางในการระบายความเหงา เช่น การดูหนังหรือฟังเพลงที่มีอิทธิพลกระตุ้นให้เด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมเลียนแบบที่ไม่เหมาะสม อย่างไรก็ตาม การที่พ่อแม่ทำพฤติกรรมบางอย่างที่ไม่ดีให้ลูกเห็นก็เป็นตัวอย่างที่ทำให้ลูกมีพฤติกรรมที่ไม่ดีเช่นกัน

การที่เด็กและเยาวชนขาดความรักความอบอุ่นทำให้พวกเขายึดกลุ่มเพื่อน หรือคนใกล้ชิดเป็นที่พึ่ง และความสัมพันธ์ที่ก่อขึ้นนี้มีความเข้มข้นทดแทนความอบอุ่นที่เคยมี พวกเขาได้หลอหลอมความรู้สึกนึกคิดร่วมกันจนสร้างวัฒนธรรมกลุ่มย่อยขึ้นมาใหม่ ภายใต้ความสัมพันธ์เช่นนี้ มีความรัก ความอบอุ่น และความจงรักภักดี แต่เป็นที่น่าเสียดายที่พลังของเด็กและเยาวชนเหล่านั้น ไม่ได้ถูกนำไปใช้ในทางที่สร้างสรรค์

นอกจากปัญหาความสัมพันธ์ในครอบครัว วัฒนธรรมในกลุ่มย่อยแล้ว ระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่เปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนสัมผัสผัสกับอบายมุขได้มากขึ้น ถึงแม้ว่าแนวคิดการค้าแบบเสรีจะถือว่าเสรีภาพทางเศรษฐกิจเป็นพื้นฐานของเสรีภาพทั้งปวง แต่สิ่งที่จะขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจแบบนี้ให้ขับเคลื่อนได้ก็คือ กิเลสของมนุษย์ ผู้ประกอบการทั้งหลายดำเนินกลยุทธ์ทางการตลาดโดยขาดความรับผิดชอบต่อสังคม ทั้งนี้เพราะเชื่อว่าเมื่อตนเองมีกำไร

มากแล้วก็สามารถนำเงินนั้นมาช่วยสังคมได้ โดยมีเด็กและเยาวชนเป็นจำนวนมากเป็นกลุ่มเป้าหมายทางการตลาด ทั้งนี้เพราะเด็กชักจูงได้ง่ายกว่าผู้ใหญ่ ผู้ประกอบการจึงมีกลยุทธ์ต่างๆ ในการชักจูงเช่น ใช้รูปลักษณะเพศตรงข้ามในการชักจูงใจ ใช้ความรู้สึกเป็นพวกพ้องเดียวกัน หรือสร้างภาพลักษณ์ให้ผู้ใช้ดูดีขึ้น และหาซื้อได้ง่าย เป็นต้น แต่สินค้าที่เด็กและเยาวชนเหล่านั้นบริโภคกลับเป็นสินค้าที่ไม่มีประโยชน์ต่อสุขภาพโดยตรง และอาจมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงอื่นๆ ที่เป็นปัญหาต่อสังคม เช่น การดื่มสุรานำมาสู่การทำร้ายร่างกาย และการก่ออาชญากรรม เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

1. จากการรวบรวมข้อมูลทำให้จำแนกฐานข้อมูลเด็กและเยาวชนได้ว่ามีอยู่ 2 ส่วน คือ ฐานข้อมูลที่บันทึกแบบประจำวัน และฐานข้อมูลแบบสำรวจ ซึ่งแต่ละฐานข้อมูลก็มีวัตถุประสงค์ในการใช้ที่แตกต่างกัน แต่หากมีการแลกเปลี่ยนกันก็จะทำให้แต่ละหน่วยงานได้ทราบสถานการณ์ของเยาวชนที่กว้างมากขึ้น ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการหาทางป้องกันปัญหาในเด็กและเยาวชนต่อไป
2. การแก้ไขปัญหาของเด็กและเยาวชนควรมีลักษณะแบบบูรณาการ ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าสาเหตุที่ทำให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในเด็กและเยาวชนมีหลายด้านซึ่งเกี่ยวข้องกับหน่วยงานหลายหน่วย ดังนั้นเพื่อให้การแก้ปัญหาของเด็กและเยาวชนมีความเป็นเอกภาพ หน่วยงานเหล่านี้น่าจะมีการเชื่อมประสานและวางแนวทางในการทำงานด้านเด็กและเยาวชนร่วมกัน